

BÁO CÁO BIỆN PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CHĂM SÓC, GIÁO DỤC TRẺ MẦM NON

Tên biện pháp: *“Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4 - 5 tuổi trong trường mầm non”.*

*(Tham gia Hội thi giáo viên dạy giỏi cơ sở giáo dục Mầm non cấp huyện
Năm học 2024-2025)*

I. MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong giai đoạn từ 4 đến 5 tuổi, trẻ em đang trải qua quá trình phát triển mạnh mẽ về tư duy, ngôn ngữ và khả năng nhận thức môi trường xung quanh. Đây cũng là thời điểm vàng để trẻ bắt đầu học cách nhận biết và tự bảo vệ bản thân trước các nguy hiểm tiềm ẩn. Việc giáo dục kỹ năng ứng phó với các tình huống nguy hiểm không chỉ giúp trẻ đảm bảo an toàn cho bản thân mà còn góp phần xây dựng nền tảng vững chắc cho sự phát triển kỹ năng sống, giúp trẻ sớm biết ra quyết định, giải quyết vấn đề và tư duy linh hoạt khi gặp nguy hiểm. Trong bối cảnh xã hội hiện đại với những nguy cơ từ tai nạn giao thông, bạo lực và các sự cố ngoài ý muốn, việc trang bị cho trẻ các kỹ năng an toàn là một nhiệm vụ cấp thiết, đòi hỏi sự quan tâm đặc biệt từ phía giáo viên và phụ huynh. Chính vì vậy tôi đã lựa chọn đề tài *“Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4-5 tuổi trong trường mầm non”* không chỉ nhằm bảo vệ sự an toàn cho trẻ mà còn giúp nâng cao nhận thức của cả phụ huynh và giáo viên về vai trò quan trọng của việc giáo dục kỹ năng sống. Đặc biệt, đề tài này phù hợp với định hướng giáo dục hiện đại, khi mà việc rèn luyện các kỹ năng mềm đang trở thành một yếu tố không thể thiếu trong quá trình giáo dục toàn diện. Nhờ đó, trẻ có thể phát triển toàn diện cả về thể chất lẫn tinh thần, tự tin ứng phó với các tình huống nguy hiểm trong cuộc sống và xây dựng thói quen tự lập ngay từ khi còn nhỏ. Với mong muốn trẻ được an toàn mọi lúc, mọi nơi nên tôi đã chọn đề tài *“Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4-5 tuổi trong trường mầm non”* để nâng cao chất lượng chăm sóc trẻ trong nhà trường.

2. Đối tượng nghiên cứu:

Trẻ lớp 4B2 trường mầm non Trường Thọ - huyện An Lão - thành phố Hải phòng.

3. Mục tiêu của biện pháp

Giúp trẻ từ 4-5 tuổi nâng cao nhận thức và phát triển các kỹ năng tự bảo vệ bản thân trước các tình huống nguy hiểm, từ đó xây dựng nền tảng an toàn và tự tin trong cuộc sống hàng ngày. Đồng thời, tạo môi trường giáo dục lành mạnh, kết hợp giữa gia đình và nhà trường, để bảo vệ và phát triển toàn diện cho trẻ.

Trang bị cho trẻ các kỹ năng cơ bản về an toàn cá nhân, giúp trẻ nhận biết các tình huống nguy hiểm như tai nạn, hỏa hoạn, bị lạc, bị người lạ bắt cóc, ...

Phát triển khả năng ứng phó của trẻ trong các tình huống nguy cấp thông qua việc thực hành và tham gia các hoạt động trải nghiệm giáo dục....

Tăng cường sự hợp tác giữa giáo viên, nhà trường và phụ huynh trong việc hướng dẫn trẻ các kỹ năng tự bảo vệ và ứng phó với các tình huống nguy hiểm....

Giúp trẻ phát triển các kỹ năng mềm cần thiết như tư duy phản xạ nhanh, ra quyết định đúng đắn, và lòng tự tin khi đối mặt với khó khăn, thử thách trong cuộc sống....

Nâng cao nhận thức cho giáo viên về tầm quan trọng của việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ, đặc biệt là kỹ năng tự bảo vệ bản thân trong các tình huống nguy hiểm.....

II. NỘI DUNG

1. Thực trạng

Năm học này tôi được nhà trường phân công chủ nhiệm lớp mẫu giáo 4 tuổi B2, qua quá trình chăm sóc giáo dục trẻ, tôi nhận thấy thực trạng giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ 4-5 tuổi ở trường mầm non có những thuận lợi và khó khăn như sau:

- Thuận lợi:

+ Hiện nay, ngành giáo dục, phụ huynh và nhà trường đều nhận thấy tầm quan trọng của việc trang bị kỹ năng sống, đặc biệt là kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ. Việc giáo dục an toàn ngày càng trở thành ưu tiên trong chương trình giảng dạy tại các trường mầm non.

+ Một số phụ huynh ý thức được tầm quan trọng của việc giáo dục kỹ năng bảo vệ bản thân và sẵn sàng hợp tác với giáo viên để dạy trẻ cách ứng phó với các tình huống nguy hiểm.

+ Có nhiều tài liệu, sách vở và phương pháp giáo dục kỹ năng sống phong phú, giúp giáo viên và phụ huynh có thể dễ dàng tiếp cận, áp dụng vào việc dạy trẻ.

+ Ban giám hiệu nhà trường thường xuyên bồi dưỡng kỹ năng chuyên môn cho giáo viên để nâng cao chất lượng giảng dạy trong nhà trường.

+ Đa số trẻ mạnh dạn, tự tin ham học hỏi và thích khám phá tìm hiểu thế giới xung quanh.

Bên cạnh những thuận lợi thì tôi cũng gặp một số khó khăn sau:

- Khó khăn:

+ Khả năng nhận thức còn hạn chế, trẻ ở độ tuổi 4-5 còn nhỏ, tư duy và khả năng nhận thức về các nguy hiểm trong môi trường xung quanh còn chưa nhiều. Trẻ thường khó phân biệt được đâu là tình huống nguy hiểm và đâu là an toàn, dẫn đến việc tiếp thu và áp dụng các kỹ năng tự bảo vệ còn hạn chế. Trẻ dễ bị phân tâm, quên những gì đã học hoặc thiếu sự chủ động khi gặp tình huống thực tế.

+ Khả năng ghi nhớ và áp dụng không đồng đều, trẻ nhỏ thường học và nhớ theo cảm tính, nên các tình huống cần kỹ năng bảo vệ bản thân dễ bị lãng quên nếu không được nhắc lại thường xuyên. Một số trẻ tiếp thu nhanh, nhưng cũng có trẻ gặp khó khăn trong việc hiểu và thực hiện đúng cách.

+ Nhiều trẻ chưa có nhận thức đủ sâu về nguy hiểm, dẫn đến việc thiếu sự quan tâm và không tiếp thu đầy đủ các bài học về tự bảo vệ bản thân.

+ Một số phụ huynh chưa thực sự hiểu rõ tầm quan trọng của việc giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ, dẫn đến thái độ chủ quan trong việc giáo dục an toàn cho trẻ.

+ Nhiều phụ huynh bận rộn với công việc và cuộc sống hàng ngày, không có đủ thời gian hoặc không chú ý đúng mức đến việc dạy con kỹ năng tự bảo vệ. Điều này dẫn đến sự phối hợp với giáo viên không chặt chẽ, khiến quá trình giáo dục kỹ năng cho trẻ bị gián đoạn hoặc không đồng bộ.

+ Thực tế không phải phụ huynh nào cũng biết cách giáo dục trẻ về kỹ năng tự bảo vệ. Một số cha mẹ thiếu phương pháp sư phạm, dẫn đến việc truyền đạt thông tin cho trẻ không hiệu quả hoặc thậm chí tạo ra tâm lý lo sợ cho trẻ thay vì giúp trẻ hiểu và nhớ các kỹ năng an toàn một cách tự nhiên.

Vào đầu năm học, tôi đã chủ động khảo sát trên thực tế trên trẻ về kỹ năng tự bảo vệ bản thân của 31 trẻ lớp 4B2 do tôi chủ nhiệm và cho kết quả cụ thể ở (Bảng 1- Phần phụ lục)

Qua bảng khảo sát trên cho thấy kỹ năng tự bảo vệ bản thân của trẻ lớp tôi còn rất hạn chế nếu và rất mất an toàn với trẻ nếu như gặp những tình huống nguy hiểm. Chính vì vậy tôi đã nghiên cứu đề tài “*Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4-5 tuổi trong trường mầm non*” để khắc phục những tồn tại hạn chế nêu trên.

2. Cơ sở lý luận

Đề tài “*Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4-5 tuổi trong trường mầm non*” dựa trên các quan điểm về giáo dục mầm non hiện đại và tâm lý học phát triển trẻ em. Theo lý thuyết phát triển của Piaget, trẻ từ 4-5 tuổi đang ở giai đoạn tư duy trực quan, khả năng nhận thức của trẻ bắt đầu hình thành về mối liên hệ giữa các hiện tượng trong cuộc sống, bao gồm cả những nguy hiểm tiềm ẩn xung quanh. Trong giai đoạn này, việc giáo dục kỹ năng sống, đặc biệt là kỹ năng tự bảo vệ bản thân, là vô cùng quan trọng vì trẻ có thể học cách nhận biết và phản ứng với các tình huống nguy hiểm một cách chủ động và phù hợp. Ngoài ra, các nghiên cứu về giáo dục kỹ năng an toàn cho trẻ mầm non cũng khẳng định rằng trẻ cần được trang bị kỹ năng tự bảo vệ bản thân ngay từ nhỏ để phòng ngừa những rủi ro trong cuộc sống hàng ngày, từ việc đối mặt với tai nạn giao thông, bạo lực, đến những tình huống nguy hiểm bất ngờ. Việc xây dựng các biện pháp giáo dục kỹ năng tự bảo vệ không chỉ giúp trẻ phát triển nhận thức về an toàn cá nhân mà còn hình thành nền tảng cho các kỹ năng sống quan trọng khác, như khả năng tự quyết định, tự giải quyết vấn đề,

và ứng phó linh hoạt trong các tình huống bất ngờ. Chính vì vậy việc cung cấp, giáo dục các kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ là việc làm rất quan trọng và cần thiết

3. Áp dụng biện pháp

Xác định được tầm quan trọng của việc “*dạy kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ 4-5 tuổi ở trường mầm non*” tôi đã nghiên cứu và tìm ra một số biện pháp cụ thể như sau:

3.1. Biện pháp 1: Xây dựng kế hoạch giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân phù hợp, và linh hoạt, sáng tạo

Việc xây dựng kế hoạch giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ mầm non là một nhiệm vụ quan trọng, cần được thực hiện một cách linh hoạt và sáng tạo, nhằm giúp trẻ dễ dàng tiếp thu và áp dụng vào thực tiễn trong cuộc sống hàng ngày. Để đạt được điều này, giáo viên có thể lồng ghép các kỹ năng tự bảo vệ vào từng chủ đề cụ thể của chương trình giáo dục.

Ví dụ ở chủ đề “Bản thân” và “Gia đình,” nội dung giáo dục có thể tập trung vào việc nhận biết những nguy hiểm tiềm ẩn trong ngôi nhà, như dao kéo, ổ điện và các vật dụng sắc nhọn. Trẻ có thể được dạy cách giữ khoảng cách an toàn với những vật dụng này và học cách thông báo cho người lớn khi gặp phải tình huống nguy hiểm. Giáo viên có thể tổ chức các hoạt động thực hành, như đóng vai hoặc mô phỏng tình huống để trẻ nhận diện và phản ứng đúng cách. Điều này không chỉ giúp trẻ phát triển khả năng tự bảo vệ mà còn tăng cường kỹ năng giao tiếp và sự tự tin.

Hay chủ đề “Giao thông” là một lĩnh vực quan trọng khác, nơi giáo viên có thể giáo dục trẻ về an toàn giao thông. Trong chủ đề này, nội dung giáo dục có thể bao gồm việc nhận biết các biển báo giao thông cơ bản, biết cách đi bộ an toàn trên vỉa hè, hay đội mũ bảo hiểm đúng cách.... Trẻ có thể tham gia vào các trò chơi mô phỏng tình huống giao thông để thực hành các kỹ năng như chờ đèn đỏ, đi đúng làn đường, và không chạy ra đường một cách đột ngột, hay dạy trẻ kỹ năng đội mũ bảo hiểm đúng cách. Qua đó, trẻ sẽ học được cách ứng phó linh hoạt trong các tình huống giao thông khác nhau, từ đó nâng cao ý thức tự bảo vệ bản thân.

Với chủ đề “Tài nguyên thiên nhiên,” giáo viên có thể nhấn mạnh vào việc giáo dục trẻ về những nguy cơ từ môi trường tự nhiên như ao hồ, sông suối, và các loại động vật hoang dã.... Nội dung giáo dục có thể bao gồm việc nhận diện các khu vực nguy hiểm, cách giữ an toàn khi chơi gần ao, hồ, sông... và những điều cần lưu ý khi tiếp xúc với động vật. Các hoạt động trải nghiệm thực tế khu vui chơi sẽ là cơ hội tốt để trẻ áp dụng những gì đã học, từ đó giúp trẻ phát triển kỹ năng quan sát và phản ứng kịp thời.

Ngoài ra, tôi đã xây dựng bảng “Kế hoạch xây dựng các nội dung giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho trẻ”, tôi đã đưa ra một số kỹ năng cần thiết để giáo dục trẻ trong những hoạt động cụ thể giúp trẻ hình thành kỹ năng ứng phó khi gặp vấn đề nguy hiểm trong quá trình sống của trẻ.

Việc xây dựng kế hoạch giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân cần phải đảm bảo tính liên tục và nhất quán. Giáo viên nên thường xuyên nhắc nhở và lặp lại các kỹ năng đã dạy trong các tình huống thực tế, nhằm củng cố và nâng cao khả năng ghi nhớ của trẻ. Bằng cách áp dụng phương pháp giáo dục linh hoạt và sáng tạo, việc giáo dục kỹ năng tự bảo vệ sẽ trở nên thú vị và hiệu quả hơn, giúp trẻ phát triển toàn diện và an toàn trong cuộc sống. (*Bảng kế hoạch giáo dục kỹ năng sống lớp 4B2- Phần phụ lục*)

3.2. Biện pháp 2: Dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân thông qua giờ hoạt động học

Để giúp trẻ mầm non phát triển kỹ năng cơ bản tự bảo vệ bản thân, thông qua các giờ học cụ thể là biện pháp hiệu quả, giúp trẻ dễ dàng tiếp thu kiến thức và rèn luyện kỹ năng một cách có hệ thống. Các giờ học này cần được thiết kế sao cho phù hợp với độ tuổi và khả năng nhận thức của trẻ, đồng thời đảm bảo tính thực tiễn, hấp dẫn và dễ hiểu.

Đầu tiên, mỗi bài học nên tập trung vào một kỹ năng cụ thể, chẳng hạn như nhận biết nguy hiểm, kỹ năng giao tiếp khi gặp tình huống bất ngờ, kỹ năng phản xạ khi có nguy hiểm, hoặc cách xử lý khi bị bỏ quên trên xe ô tô.... Đối với từng kỹ năng, giáo án cần xác định rõ các mục tiêu cụ thể như trẻ sẽ học được điều gì, các bước thực hiện ra sao, và các hoạt động đi kèm để trẻ tham gia thực hành như thế nào.

Ví dụ, khi dạy kỹ năng ứng phó với người lạ, tôi tổ chức một hoạt động đóng vai trong đó trẻ được hướng dẫn cách từ chối và giữ khoảng cách an toàn khi người lạ tiếp cận. Và phần kết thúc tôi sẽ củng cố những gì trẻ đã học qua các câu hỏi ôn tập hoặc trò chơi nhỏ giúp ghi nhớ.

Ngoài ra, giáo án cần đi kèm với tài liệu trực quan, tranh ảnh, video, và vật dụng hỗ trợ để tạo sự sinh động cho giờ học. Việc kết hợp giữa hình ảnh và hoạt động trực quan giúp trẻ dễ hình dung và ghi nhớ lâu hơn....các giờ học kỹ năng tự bảo vệ cần được tổ chức đều và điều chỉnh giáo án với các phương pháp dạy học cho phù hợp. Sự kiên trì và tính nhất quán trong xây dựng giáo án sẽ giúp trẻ dần hình thành kỹ năng cơ bản, tăng cường khả năng tự bảo vệ bản thân, và trở nên tự tin hơn khi đối diện với các tình huống trong cuộc sống hàng ngày.

Hay khi dạy trẻ kỹ năng dạy trẻ đội mũ bảo hiểm đúng cách:

- Đầu tiên tôi sẽ cho trẻ xem 1 số hình ảnh khi người ngồi trên xe máy: người đội mũ bảo hiểm, người không đội mũ bảo hiểm, đội mũ bảo hiểm nhưng không cài dây quai....

Sau đó đàm thoại cùng trẻ:

- + Các con vừa nhìn thấy những gì?
- + Theo các con hành vi nào đúng? Hành vi nào sai khi tham gia giao thông?
- + Để đảm bảo an toàn khi tham gia giao thông các con phải làm gì?
- + Vậy làm thế nào để đội mũ bảo hiểm đúng cách?

- Bước tiếp theo tôi chia lớp thành 3 đội chọn quy trình các bước đội mũ bảo hiểm vào băng cài theo suy nghĩ của trẻ
- + B1: Cầm mũ bảo hiểm và xác định phía trước, phía sau của mũ bảo hiểm
- + B2: Lật ngửa mũ bảo hiểm và kéo dây quai sang 2 bên
- + B3: Đội mũ bảo hiểm lên đầu
- + B4: Cài chặt 2 dây quai cho vừa khít với cằm
- Mời đại diện 3 đội lên nói trình tự các bước đội mũ bảo hiểm đồng thời tôi giáo dục trẻ: Khi các con được người lớn chở đi học, đi chơi các con nhớ phải đội mũ bảo hiểm và phải đội đúng cách để bảo vệ an toàn cho bản thân. Sau đó, tôi cho trẻ tự đội mũ bảo hiểm đúng cách.

Đối với các tiết học tôi xây dựng các câu hỏi ngắn gọn, dễ hiểu đối với trẻ, câu hỏi mang tính gợi mở, giúp trẻ suy nghĩ để trả lời. Đồng thời để tiết dạy mang lại hiệu quả tôi đã sử dụng hình thức làm việc nhóm nhằm giúp trẻ có được sự tự tin mạnh dạn trong quá trình học tập.

Sau mỗi bài học tôi thường chọn nhiều trò chơi ôn luyện: trò chơi “gắn hành vi đúng-sai”, “ai nhanh hơn” để giúp trẻ nhớ lâu những kiến thức đã học.

3.3. Biện pháp 3: Sử dụng các tình huống giả định để dạy trẻ các kỹ năng tự bảo vệ bản thân.

Trong cuộc sống có rất nhiều tình huống xảy ra có thể đe dọa đến sự an toàn của trẻ, thậm chí cả tính mạng của trẻ, vì vậy trẻ cần có các kỹ năng cần thiết để tránh được sự nguy hiểm. Nhận thức được điều này tôi đã đưa ra nhiều tình huống cụ thể, chia lớp thành nhiều nhóm nhỏ, tôi hướng dẫn phân tích, giải thích và cùng trẻ tìm ra cách giải quyết tốt nhất.

Ví dụ: Tình huống: Khi có người lạ cho bánh, kẹo và rủ đi chơi thì trẻ sẽ xử lý như thế nào?

- Cho trẻ suy nghĩ, trẻ đưa ra ý kiến của mình, cô gợi mở cho trẻ bằng các câu hỏi.
- + "Khi có người lạ cho con bánh hoặc kẹo, con có nên nhận không? Tại sao vậy?"
- + "Nếu người lạ nói với con là sẽ cho nhiều đồ chơi đẹp để rủ con đi chơi, con sẽ trả lời như thế nào?"
- + "Khi con cảm thấy sợ hoặc không biết người đó là ai, con nên làm gì?"
- + "Con có thể tìm ai để giúp đỡ hoặc bảo vệ mình trong tình huống đó?"
- + "Nếu con từ chối không nhận kẹo từ người lạ, con sẽ nói như thế nào?"
- + "Tại sao chúng ta không nên đi theo người mà mình không quen biết?,
- Tiếp theo tôi phân tích, giải thích và giúp trẻ có phương án giải quyết như: biết cách từ chối nhưng vẫn thể hiện sự lễ phép, ngoan ngoãn “Cháu cảm ơn, nhưng bố mẹ cháu không cho nhận quà của người lạ”.

- Tôi đặt giả thiết với trẻ nếu đã từ chối nhưng người lạ vẫn cố tình dúm quà vào tay và có ý lôi kéo thì lúc đó trẻ sẽ làm gì? Với giả thiết này tôi muốn trẻ có phản ứng thật nhanh như hét to, cầu thật mạnh vào tay người lạ và chạy nhanh đến người thân gần đó hoặc chỗ đông người. Mời trẻ lên đóng vai, một cô giáo khác

đóng vai người lạ. Thông qua vai trẻ đóng trẻ sẽ ứng phó với tình huống theo sự hiểu biết của bản thân, từ đó giúp trẻ khắc sâu hơn những kinh nghiệm mà trẻ có được

Ví dụ tình huống: Trẻ bị lạc bố mẹ khi đi xem lễ hội, siêu thị, khu vui chơi...

Với tình huống này tôi cho trẻ suy nghĩ, mỗi trẻ sẽ đưa ra cách giải quyết của riêng trẻ. Gợi mở cho trẻ bằng các câu hỏi:

- Theo con làm vậy có được không tại sao?

- Bạn nào có cách khác?....

Sau đó, cô giúp trẻ rút ra phương án tối ưu nhất:

Khi bị lạc các con hãy bình tĩnh, không khóc hay la hét và chạy lung tung mà hãy đứng yên một chỗ chờ. Vì bố, mẹ sẽ có thể quay lại chỗ đó để tìm con. Hoặc con có thể tìm đến những người mặc đồng phục giống nhau có đeo băng tên, hoặc nhờ bác bảo vệ, cô bán hàng.... để giúp đỡ gọi điện thoại, hoặc thông báo lên loa để tìm bố mẹ. Tuyệt đối không đi theo người lạ dù người đó có hứa sẽ đưa về với bố mẹ, vì có thể đó là người xấu lợi dụng và sẽ bắt cóc con...

Với biện pháp sử dụng tình huống giả định để dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho thấy đây là một phương pháp giáo dục hiệu quả, giúp trẻ hiểu và thực hành kỹ năng một cách tự nhiên và trực quan. Thông qua các tình huống gần gũi và thực tế, trẻ có cơ hội học cách nhận diện nguy hiểm và phản ứng kịp thời khi gặp. Biện pháp này không chỉ giúp trẻ phát triển phản xạ nhanh nhạy và kỹ năng ứng phó, mà còn xây dựng lòng tự tin và ý thức tự bảo vệ. Từ đó, trẻ có thể áp dụng những kiến thức đã học vào đời sống hàng ngày, góp phần bảo vệ bản thân và nâng cao nhận thức về an toàn cá nhân.

3.4. Biện pháp 4: Tuyên truyền và phối kết hợp với phụ huynh

Ngoài việc giáo dục kỹ năng tự bảo vệ trên lớp, tôi còn kết hợp chặt chẽ với cha mẹ trẻ nhằm giúp các con có được kỹ năng tự bảo vệ tốt nhất, đảm bảo sự an toàn cho trẻ ở trường cũng như ở nhà và ở ngoài xã hội. Tôi dành thời gian phù hợp trong giờ đón, trả trẻ để trao đổi những thông tin, hoặc cung cấp thông tin cho phụ huynh liên quan đến sự an toàn của trẻ hàng ngày.

Tuyên truyền ở bảng tuyên truyền ngoài lớp học cho phụ huynh hiểu không nên làm hộ con, phải dạy trẻ tính tự lập từ bé. Trẻ càng được hướng dẫn sớm về cách tự lập, tự bảo vệ bản thân, nhận biết những mối nguy hiểm từ xung quanh và cách xử lý thì trẻ sẽ vững vàng vượt qua những thử thách trong mọi tình huống

Thông qua các cuộc họp đầu năm, cuối kỳ tôi trao đổi thẳng thắn đối với phụ huynh như:

Không để đồ vật, dụng cụ nguy hiểm gần nơi sinh hoạt của trẻ.

Không rời mắt khỏi trẻ khi cho các con đến những nơi đông đúc, tuyệt đối không cho trẻ chơi một mình ở những nơi nguy hiểm: ngoài đường, ao, hồ, công trình xây dựng... Hạn chế việc nhờ người quen, hàng xóm láng giềng đưa đón trẻ đi học. Gia đình tránh xem phim ảnh mang tính chất bạo lực trước mặt trẻ.... Cha mẹ

nên dành nhiều thời gian trò chuyện chia sẻ cùng con, không vội vàng phê phán đúng - sai, luôn tin tưởng vào năng lực của trẻ.

Ngoài việc trao đổi trực tiếp với phụ huynh trong giờ đón trả trẻ, hay gọi điện trực tiếp, tôi thường xuyên tuyên truyền hoặc gửi tài liệu, tranh ảnh, về dạy kỹ năng cho trẻ tự bảo vệ bản thân trên các nhóm zalo, messenger, trang Padlet của lớp để phụ huynh có thể tương tác và kết hợp dạy trẻ khi ở nhà.

Biện pháp tuyên truyền kết hợp với phụ huynh để dạy trẻ kỹ năng tự bảo vệ bản thân cho thấy đây là một phương pháp giáo dục cần thiết và có tính hiệu quả cao. Khi giáo viên và phụ huynh cùng đồng hành, trẻ sẽ nhận được sự thống nhất trong cách hướng dẫn và nhắc nhở, giúp trẻ dễ dàng tiếp thu và hình thành kỹ năng tự bảo vệ một cách tự nhiên. Phụ huynh không chỉ là người hỗ trợ việc thực hành kỹ năng tại nhà mà còn trở thành tấm gương để trẻ noi theo trong các tình huống hàng ngày. Qua các hoạt động tuyên truyền và phối hợp với gia đình, trẻ sẽ dần ý thức hơn về an toàn, biết cách nhận diện nguy hiểm và có phản ứng đúng. Phương pháp này không chỉ giúp trẻ phát triển khả năng tự bảo vệ mà còn tạo sự gắn kết chặt chẽ giữa nhà trường và gia đình trong việc giáo dục toàn diện cho trẻ.

4. Ưu điểm và hạn chế của biện pháp

Sau khi áp dụng: *“Một số biện pháp giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ 4-5 tuổi ở trường mầm non”* vào thực tế thì tôi thấy có những ưu điểm và hạn chế như sau:

- *Ưu điểm:*

- + Biện pháp cho hiệu quả thiết thực
- + Giúp cho giáo viên, phụ huynh và nhà trường có sự gắn kết và chia sẻ
- + Giúp trẻ hình thành ý thức bảo vệ bản thân, biết cách nhận diện tình huống nguy hiểm và ứng phó một cách phù hợp, góp phần giảm thiểu rủi ro khi trẻ đối mặt với những tình huống nguy hiểm trong cuộc sống.
- + Giúp trẻ nâng cao khả năng ra quyết định, kỹ năng giải quyết vấn đề, và phản xạ linh hoạt trong các tình huống bất ngờ.
- + Giáo dục kỹ năng sống và kỹ năng tự bảo vệ đang là một xu hướng giáo dục cần thiết, đặc biệt trong môi trường xã hội ngày càng phức tạp.
- + Việc trang bị kỹ năng bảo vệ bản thân cho trẻ không chỉ tạo sự an toàn cho trẻ mà còn giúp phụ huynh và nhà trường an tâm hơn, tăng cường mối quan hệ hợp tác giữa nhà trường và gia đình.

- *Hạn chế:*

- + Trẻ 4-5 tuổi còn hiếu động, tò mò và chưa ý thức đầy đủ về sự nguy hiểm, dẫn đến việc khó kiểm soát hoàn toàn hành vi của trẻ trong mọi tình huống nên giáo viên rất khó khăn trong việc áp dụng các biện pháp

5. Kết quả đạt được sau khi thực hiện biện pháp

Sau thời gian áp dụng “*Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4-5 tuổi trong trường mầm non*” tại lớp tôi, đã đạt được một số kết quả như sau:

5.1. Đối với trẻ:

+ Trẻ đã có nhận thức khá rõ ràng cụ thể về những nguy hiểm có thể xảy đến với mình, có ý thức tốt trong việc tránh xa các đồ vật sắc nhọn, đồ dễ cháy nổ, tránh xa những nơi nguy hiểm như nước sôi, đường giao thông, ao hồ...

+ Trẻ ngày càng mạnh dạn, tự tin hơn nhận thức được giới tính của bản thân, biết bảo vệ bản thân trước những nguy cơ xâm hại cơ thể, có các kỹ năng tự bảo vệ bản thân khi gặp nguy hiểm.

Tôi đã tiến hành kiểm tra đối chứng và cho kết quả trên trẻ ở (Bảng 2 - Phần phụ lục)

5.2. Đối với phụ huynh:

- Các bậc phụ huynh quan tâm con mình nhiều hơn, biết tự đặt tình huống cùng bàn luận với trẻ, để trẻ tự nói lên những hiểu biết của mình về các tình huống đó.

- Phụ huynh rất phấn khởi, giúp đỡ và phối hợp nhiệt tình, giáo dục trẻ là giúp trẻ hình thành những kỹ năng tốt hơn trong việc tự bảo vệ bản thân, tạo sự vui vẻ, thân thiết giữa giáo viên và phụ huynh.

III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

1. Đánh giá khả năng triển khai rộng rãi của biện pháp

Các biện pháp trên khi áp dụng tại lớp 4B2 - Trường mầm non Trường Thọ nơi tôi công tác tôi thấy rất hiệu quả và có thể triển khai áp dụng tại các trường mầm non trong toàn huyện, và thành phố

2. Bài học kinh nghiệm

Qua quá trình triển khai các biện pháp giáo dục kỹ năng tự bảo vệ cho trẻ lớp tôi, tôi đã rút ra được những bài học kinh nghiệm sau:

Để trẻ tiếp thu kỹ năng tự bảo vệ hiệu quả, việc tạo ra môi trường thân thiện, nơi trẻ cảm thấy yên tâm và tự do bày tỏ ý kiến, là vô cùng quan trọng. Khi trẻ cảm thấy an toàn, chúng sẽ chủ động hơn trong việc tham gia vào các hoạt động và sẵn sàng thực hành các kỹ năng đã học.

Với trẻ 4 tuổi, trẻ dễ bị cuốn hút vào các hoạt động trực quan, sinh động. Do đó, các biện pháp cần được triển khai linh hoạt qua các hình thức như trò chơi, tình huống giả định, câu chuyện và hình ảnh minh họa... để giữ sự hứng thú của trẻ. Đặc biệt, việc dùng tình huống giả định giúp trẻ thực hành kỹ năng và hình thành phản xạ cần thiết.

Kỹ năng tự bảo vệ không chỉ giới hạn trong trường mà cần được củng cố ở nhà. Việc trao đổi và hướng dẫn phụ huynh về các bài học của trẻ giúp họ tiếp tục nhắc nhở, thực hành cùng con tại gia đình, tạo sự nhất quán và hiệu quả cao hơn trong giáo dục kỹ năng.

Mỗi trẻ có tốc độ tiếp thu và khả năng hiểu khác nhau, nên việc dạy kỹ năng tự bảo vệ đòi hỏi sự kiên nhẫn và quan sát kỹ lưỡng từ giáo viên. Cần phân nhóm và

điều chỉnh phương pháp phù hợp với từng trẻ để đảm bảo các con đều có cơ hội nắm vững kỹ năng.

Do đặc điểm tuổi nhỏ dễ quên và chưa có nhiều trải nghiệm thực tế, các kỹ năng tự bảo vệ cần được ôn tập thường xuyên thông qua các hoạt động hàng ngày. Việc này không chỉ giúp trẻ ghi nhớ lâu hơn mà còn hình thành phản xạ tự nhiên khi gặp tình huống thực tế.

3. Đề xuất - kiến nghị:

- Đối với nhà trường:

Tăng cường tổ chức các hoạt động ngoại khóa, tham quan, ... giúp trẻ có cơ hội thực hành kỹ năng tự bảo vệ trong môi trường thực tế. Qua đó, trẻ sẽ học được cách nhận diện nguy hiểm, thực hành phản xạ ứng phó, và phát triển khả năng tự bảo vệ tốt hơn.

- Đối với Phòng GD&ĐT

Cần tăng cường tổ chức các buổi tập huấn và hội thảo chuyên đề, tạo điều kiện để giáo viên học hỏi các phương pháp và kinh nghiệm mới nhất về việc giảng dạy kỹ năng sống cho trẻ.

Trên đây là bài thuyết trình “*Một số biện pháp nâng cao giáo dục kỹ năng tự bảo vệ bản thân, giúp trẻ ứng phó với các tình huống nguy hiểm cho trẻ lớp 4-5 tuổi trong trường mầm non*” của tôi. Rất mong nhận được ý kiến nhận xét, góp ý của Ban giám khảo để bài thuyết trình của tôi được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Trường Thọ, ngày 6 tháng 11 năm 2024

TÁC GIẢ

Đặng Thị Chanh

**PHẦN NHẬN XÉT, ĐÁNH GIÁ CỦA LÃNH ĐẠO
TRƯỜNG MẦM NON TRƯỜNG THỌ**

Đào Thị Thu Hương

IV. Phụ lục

Bảng 1: Khảo sát đầu năm học (tháng 9/2024)

Stt	Nội dung khảo sát	Tổng số trẻ là 31			
		Số trẻ đạt	Tỷ lệ %	Số trẻ chưa đạt	Tỷ lệ %
1	Nhận biết các tình huống nguy hiểm (hỏa hoạn, tai nạn, người lạ tiếp cận)	13	42	18	58
2	Biết cách báo cho người lớn khi gặp nguy hiểm	15	48	16	52
3	Nhớ số điện thoại của bố mẹ hoặc người thân	15	48	16	52
4	Từ chối nhận quà và không đi theo người lạ	14	45	17	55
5	Biết cách tự thoát hiểm trong các tình huống nguy cấp (chạy khỏi nơi nguy hiểm, gọi cứu giúp)	13	42	18	58
6	Biết cách giữ an toàn khi chơi cùng bạn bè (không xô đẩy, không leo trèo nguy hiểm)	15	48	16	52
7	Tự bảo vệ bản thân khi tham gia giao thông (đi bộ trên vỉa hè, đội mũ bảo hiểm khi tham gia giao thông)	14	45	17	55

**Bảng 2: Kết quả đối chứng sau khi áp dụng các biện pháp
(tháng 11/2024)**

Stt	Nội dung khảo sát	Tổng số trẻ là 31			
		Số trẻ đạt	Tỷ lệ %	Số trẻ chưa đạt	Tỷ lệ %
1	Nhận biết các tình huống nguy hiểm (hỏa hoạn, tai nạn, người lạ tiếp cận)	30	97	1	3
2	Biết cách báo cho người lớn khi gặp nguy hiểm	29	94	2	6
3	Nhớ số điện thoại của bố mẹ hoặc người thân	30	97	1	3
4	Từ chối nhận quà và không đi theo người lạ	31	100	0	0
5	Biết cách tự thoát hiểm trong các tình huống nguy cấp (chạy khỏi nơi nguy hiểm, gọi cứu giúp)	28	93	3	7
6	Biết cách giữ an toàn khi chơi cùng bạn bè (không xô đẩy, không leo trèo nguy hiểm)	30	97	1	3
7	Tự bảo vệ bản thân khi tham gia giao thông (đi bộ trên vỉa hè, đội mũ bảo hiểm khi tham gia giao thông)	30	97	1	3

Bảng Kế hoạch giáo dục kỹ năng lớp 4B2
năm học 2024 - 2025

STT	Chủ đề	Kỹ năng tự bảo vệ bản thân	Tháng
1	Trường mầm non	- Kỹ năng chơi an toàn với đồ chơi ngoài trời, tránh xa nơi nguy hiểm	Tháng 09
2	Bản thân	- Không đi theo và nhận quà của người lạ - Tránh bị xâm hại cơ thể	Tháng 10
3	Gia đình	- Không chơi với những đồ vật gây nguy hiểm, nơi nguy hiểm - Biết kêu người khác giúp đỡ khi bị lạc	Tháng 11
4	Nghề nghiệp	- Không chơi với 1 số dụng cụ nghề gây nguy hiểm	Tháng 12
5	Thực vật- tết và mùa xuân	- Đảm bảo an toàn, không leo trèo lên cây - Ăn uống vệ sinh trong ngày tết	Tháng 01
6	Động vật	- Tránh xa 1 số con vật gây nguy hiểm	Tháng 02
7	Phương tiện giao thông	- Biết chấp hành và thực hiện theo quy định của một số biển báo giao thông cơ bản. - Biết cách đội và tháo mũ bảo hiểm	Tháng 03
8	Hiện tượng tự nhiên	- Không chơi những nơi nguy hiểm: ao, hồ, sông, suối...	Tháng 04
9	Quê hương đất nước	- An toàn khi đi du lịch - Ăn uống vệ sinh trong mùa hè	Tháng 05

Một số hình ảnh minh chứng

Giờ học dạy trẻ kỹ năng đội mũ bảo hiểm

Giờ học dạy trẻ ứng phó với người lạ

Tuyên truyền với phụ huynh qua buổi họp phụ huynh đầu năm học

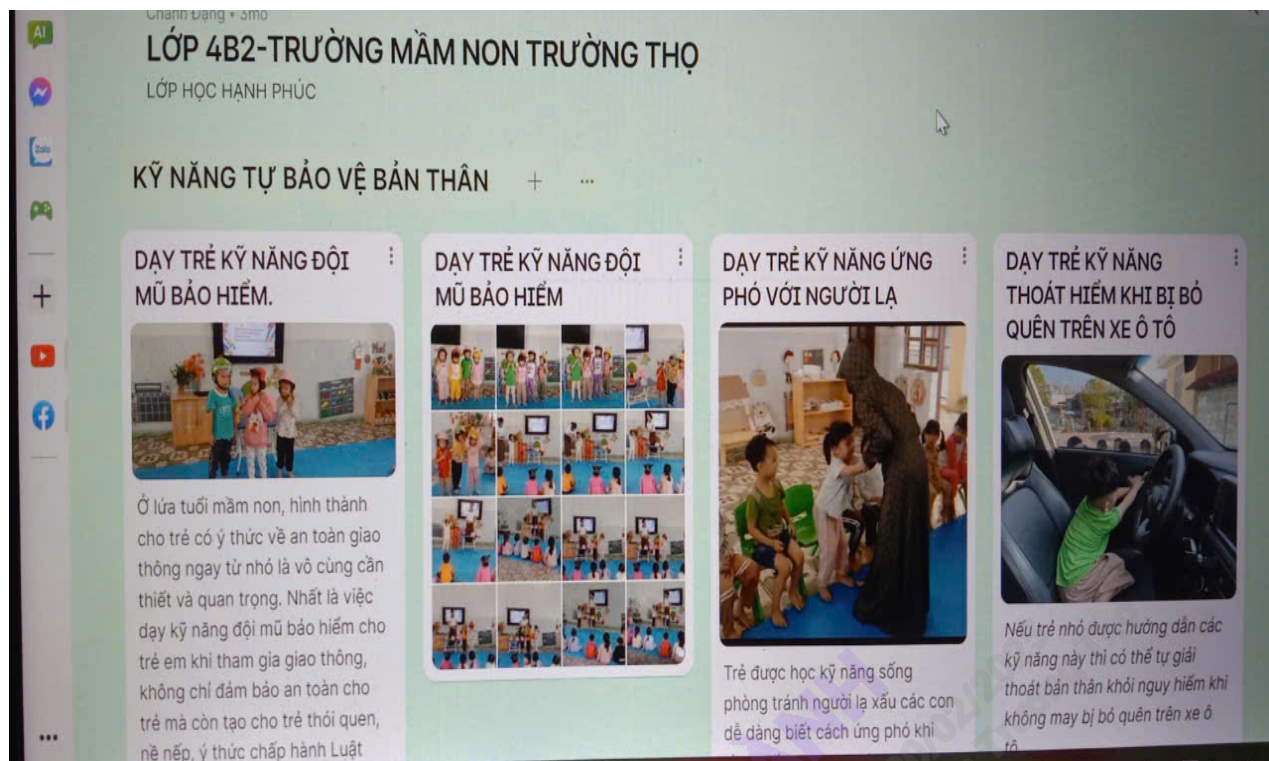
Trao đổi với phụ huynh qua giờ trả trẻ

Bảng tuyên truyền treo ở phía trước cửa lớp

Tuyên truyền với các bậc phụ huynh qua nhóm Zalo

Tuyên truyền với các bậc phụ huynh qua trang Padlet của lớp

V. Tài liệu tham khảo

- Thông tư 51/2020/TT-BGDĐT ngày 31/12/2020 của Bộ GD&ĐT ban hành chương trình Giáo dục mầm non
- Sách dạy kỹ năng sống cho trẻ mầm non
- Mạng Internet, trang SK.com123....